

⁴⁵ Комплектування, облік, забезпечення збереженості та використання бібліотечних фондів / ЦДАМЛМ України. – К., 2008. – 18 с.; Організація та порядок проведення робіт із бібліотечним фондом : інструкція / Держархів Харків. обл. ; уклад.: Т. В. Чернявська. – Харків, 2009. – 3 с.

⁴⁶ *Матяш І. Б.* Науково-дослідна та методична робота архівних установ / І. Б. Матяш // Архівознавство / Держкомархів України, УНДІАСД. – Вид. 2-ге випр. і допов. ; за заг. ред. Я. Калакури, І. Матяш. – К. : Видавн. дім «КМ Академія», 2002. – С. 265.

⁴⁷ Організація роботи комунальної установи Білопільської районної ради «Білопільський районний трудовий архів» : метод. рекомендації / Держархів Сумс. обл. ; уклад.: К. І. Грибенко. – Суми, 2008. – 23 с.

⁴⁸ Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 2008 рік : календар / Держархів Херсон. обл. ; уклад.: О. І. Шинкаренко. – Херсон, 2007. – 24 с.; Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 2009 рік : календар / Держархів Херсон. обл. ; уклад.: О. І. Шинкаренко. – Херсон, 2008. – 24 с.; Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 2010 рік / Держархів Херсон. обл. ; уклад.: О. І. Шинкаренко. – Херсон, 2009. – 22 с.

Делеган Михайло

**ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА СУЧАСНОЇ УРБАНІСТИКИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ЗАКАРПАТТЯ
(нотатки з XVII Міжнародної конференції в Ніредьгазі, Угорська Республіка).**

На запрошення керівництва угорського архіву директор Держархіву Закарпатської області М. В. Делеган та його заступник О. Й. Куташи 23–24 вересня 2010 р. взяли участь у роботі XVII Міжнародної конференції Саболч-Сатмар-Березького комітатського архіву Угорської Республіки (м. Ніредьгаза), що проходила в рамках архівних днів у приміщенні комітатського управління. У її роботі взяли участь науковці, архівісти, працівники музеїв, бібліотек Угорщини та колеги-архівісти із Румунії, Словаччини й України.

Перед початком конференції членів іноземних делегацій – Румунії, Словаччини і України прийняв голова Загальних зборів Саболч-Сатмар-Березького комітату Оскар Шестак, який коротко охарактеризував економічний стан і перспективи розвитку архівної справи комітату. Він же відкрив конференцію вітальним словом.

У ході обміну думками щодо стану і перспектив архівного будівництва в Румунії, Словаччині, Україні та Угорщині, виявилось, що у кожній із цих країн наявні спільні проблеми, пов'язані з дефіцитом площ для архівосховищ і належним фінансуванням галузі тощо. О. Шестак інформував присутніх про нещодавнє рішення місцевого самоуправління про виділення будівлі колишньої казарми у м. Ніредьгазі під архівосховища комітатського архіву. З привітанням до учасників конференції звернулася також мер міста Ніредьгази, віце-президент Ради комітатських міст Чобої Заслоне, яка побажала їм успішної роботи. Доречно зазначити, що міське господарство Ніредьгази упродовж останніх років поліпшилося: здійснено і продовжуються масштабні ремонтні роботи доріг, громадських об'єктів, упорядковано і підтримуються у належному стані пам'ятки культури, сквери, вулиці. Введено в дію кілька фонтанів тощо.

Цьогорічна конференція присвячувалася темі розвитку міст. Значний інтерес в учасників конференції викликали доповіді Бачкаї Віри, професора університету ім. Л. Етвеша (Будапешт, Угорщина) – «Історія міст початку першої половини ХХІ ст.»; Радослава Рагача, директора Словацького народного архіву (Братислава, Словаччина) – «Міські установи та будівлі зволенських мешканців у ранній новій ері»; Лучіана Кукуета і Дудуша Лаурентіу Тібора, директора Сатумарського державного архіву і співробітника цього ж архіву (Сату Маре, Румунія) – «Історичні джерела розвитку міста Сату Маре наприкінці ХІХ ст.»; Янковича Йозефа і Кевсегі Петера, співробітників Інституту історіографії Угорської академії наук – «Кішварда як культурний центр (від середніх віків до початку ХХ ст.)» (Будапешт, Угорщина); Вароді Наталії, викладача Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ (Берегове, Україна) – «Слідами пам'яток розвитку міста Берегова»; Голомбош Шандора, заступника директора Саболч-Сатмар-Березького комітатського архіву – «Ніредьгаза у період дуалізму» та ін.

Темою нашого повідомлення був огляд документів Держархіву Закарпатської області з історії міста Ужгорода ХVІІІ–ХІХ ст. Значний інтерес в учасників конференції викликали подані нами відомості про діяльність православної громади міста, що через суб'єктивні причини раніше замовчувалися. Новою була також наша інформація про діяльність у м. Ужгороді грецьких купців та наявність у ньому архівних зібрань у зазначений історичний період.

Колегам Саболч-Сатмар-Березького комітатського архіву нами передано в дар: шеститомне

© Делеган Михайло, 2010

*Приєм у голови Загальних зборів Саболч-Сатмар-Березького комітату
О. Шостака.*

видання «Історії державної служби в Україні», що нещодавно вийшло у світ за участі архіву; перший номер журналу «Архіви України» за 2010 р., у якому вміщено, зокрема, статтю директора архіву «Державний архів Закарпатської області: вектори регіонального міжнародного співробітництва в 2009 році»; «Історию Мукачевського замка» (М. Делеган, А. Филіппов); буклет «Архівні системи», в якому вміщено матеріали про наш архів під назвою «Правдиве минуле дає можливість формувати істинне майбутнє»; черговий, 18-й номер газети «Нова Колочава». Аналогічні подарунки було вручено колегам-архівістам із Словаччини та Румунії, а також представникам інших комітатських архівів Угорщини.

Серед документів Саболч-Сатмар-Березького комітатського архіву нам вдалося вперше знайти у виданні німецького автора інформацію щодо писемної згадки про с. Загаття – 1350-й рік. До нинішнього часу вважалося, що першою писемною згадкою про зазначене село є XV ст. Це важливе уточнення щодо дати заснування села – батьківщини славетного художника Адальберта Ерделі.

Виявлено низку нових документів та публікацій щодо розвитку архівної справи, які стосуються і Закарпаття. У зв'язку із зазначеним планується активно відзначити 150-річчя від дня народження та 80-річчя з дня смерті, які припадають на нас-

тупний 2011 р., нині призабутого, але добре знаного у XIX – на поч. XX ст. архівіста краю і Угорщини Андраша Комаромі. Він, уродженець с. Петрово Виноградівського району, зробив вагомий внесок у розвиток архівної справи Закарпаття та Угорщини.

Перед початком конференції відкрито спільну тематичну виставку архівних документів, підготовлену архівістами Саболч-Сатмар-Березького комітатського архіву Угорщини і Державного архіву Закарпатської області України. Також було вручено відзнаки – грамоти кращим архівістам комітатського архіву та оголошено результати краєзнавчого гранту.

24 вересня конференція продовжила свою роботу у м. Берегове на базі Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці. Її учасників вітав заступник голови Закарпатської обласної ради В. І. Брензович, який, зокрема, нагадав, що у сховищах держархіву області зберігаються унікальні історичні першоджерела. Він визнав, що керівництву області не вдалося вирішити проблему фінансування «Програми розвитку архівної справи у Закарпатській області». У виступі-привітанні директор Саболч-Сатмар-Березького комітатського архіву Куйбушне Мечеї Єва відзначила важливість підписання двосторонньої угоди з Державним архівом Закарпатської області 31 травня 2010 р. для подальшого розвитку спів-

робітництва. Згідно із зазначеною угодою, як відомо, передбачається підготовка спільного видання Привілейованої грамоти 1836 р., що зберігається у Держархіві Закарпатської області, про надання права Березькій жупі користуватися печаткою та інші конкретні спільні заходи.

Перед учасниками конференції з доповіддю «Минуле, сучасність та майбутнє інституту» виступив ректор Закарпатського угорського інституту імені Ф. Ракоці II Шоош Калман. Між Інститутом та Саболч-Сатмар-Березьким комітатським архівом було підписано угоду про співробітництво.

Учасники конференції ознайомилися з Берегівським підрозділом Державного архіву Закарпатської області, музеєм Берегівщини та новоствореними музеєм і архівом реформатської церкви. Було підготовлено спеціальну виставку фотодокументів із історії Держархіву Закарпатської області. Її матеріали розміщено також на веб-сайті Саболч-Сатмар-Березького комітатського архіву.

Конференція і всі заходи в її межах угорськими колегами-архівістами проведено за рахунок угорського Національного культурного фонду, місцевого комітатського і міського самоуправління та підтримки спонсорів-підприємців.

Директор Держархіву Закарпатської області обговорив питання перспектив співробітництва з директором Словацького народного архіву (Братислава) Радославом Рагачом, професором Інституту археографії Угорської академії наук, колишнім генеральним директором Угорського державного архіву Ласло Гечені, директором документального центру і меморіалу Голокосту в Будапешті Ласло Горшані, директором Саболч-Сатмар-Березького комітатського архіву Євою

Мечеї Куйбушне та директором Будапештського міського архіву Ласло Варгою. Із словацькими колегами заплановано низку спільних акцій на наступний 2011 р. Л. Гечені та Л. Горшані виявили бажання відвідати Держархів Закарпатської області з робочою метою у четвертому кварталі 2010 р. Л. Варзі було нагадано про необхідність повного виконання угорською стороною статей двосторонньої угоди, терміни і умови яких вони безпідставно порушують. Зазначимо, що у результаті своєчасного і якісного виконання договірних зобов'язань українською стороною у 2010 р. вийшов у світ анований двомовний (українською і угорською мовами) перелік фондів Держархіву Закарпатської області, що стосуються історії Угорщини. Видання стало можливим за повного фінансового забезпечення угорських колег.

У перервах у роботі конференції директор Держархіву Закарпатської області дав інтерв'ю обласному радію та радію Ніредьгазького педагогічного інституту. Міжнародне регіональне співробітництво Держархіву Закарпатської області здійснюється планомірно, перспективно та результативно.

Інформацію про спільне з Саболч-Сатмар-Березьким комітатським архівом Угорщини проведення Міжнародної наукової конференції з історії розвитку міст заслухано і взято до відома на засіданні колегиї Держархіву Закарпатської області 30 вересня 2010 р. Рекомендовано до кінця 2010 р. проаналізувати стан виконання двосторонніх міжнародних угод архіву та вивчити можливість і внести відповідні пропозиції щодо подальшого розвитку зазначеного напрямку діяльності в умовах кризи.